

EU-asioiden osasto
EU-erityisasiantuntija Päivi Pietarinen

Lausunto

6.3.2020

Lausunto hallintovaliokunnalle

Kreikkaan on 27.2.2020 lähtien kohdistunut kasvava paine sen Turkin vastaisella ulkorajalla. Turkin presidentti ilmoitti 29.2.2020, että Turkki avaa rajansa EU:n alueelle. Turkki ilmoitti syyksi maan pakolaistilanteesta aiheutuvan taakan ja kustannukset. Ilmoituksen jälkeen siirtolaisia ja pakolaisia on siirtynyt maan sisältä Kreikan maarajojen tuntumaan. Myös Kreikan merirajoilla paine on kasvanut. Kreikka on vahvistanut ulkorajojensa valvontaa. Osana toimia tilanteeseen vastaamiseksi Kreikka on mm. ilmoittanut keskeyttävänsä turvapaikkahakemusten vastaanottamisen laittomasti maahan tulleilta kuukauden ajaksi ja käännättävänsä mahdollisuuksien mukaan laittomasti maahan tulleet välittömästi takaisin ilman rekisteröintiä Kreikassa. Toistaiseksi laittomien rajanylitysten määrä on pysynyt vähäisenä. Kreikka on pyytänyt EU:lta tukea tilanteeseen ja apua ollaan antamassa. Bulgaria on ilmoittanut, että tilanne sen Turkin vastaisella rajalla on edelleen stabiili.

Edellä kuvatun Kreikan ja Turkin välisen ulkorajan tilannekehityksen myötä ylimääräinen oikeus- ja sisäasioiden neuvosto kokoontui 4.3.2020 käsittelemään muuttoliiketilannetta EU:n ulkorajoilla. Kokouksessa keskusteltiin muuttoliikkeen tilannekuvasta sekä toimenpiteistä, joita voidaan osoittaa paineen kohteena olevien ulkorajavaltioiden tukemiseksi. Kokouksen päätteeksi EU:n jäsenvaltioiden sekä Schengen-assosioituneiden maiden sisäministerit hyväksyivät julkilausuman tilanteesta EU:n ulkorajoilla.

Julkilausumassa neuvosto ilmaisee solidaarisuutensa Kreikalle sekä Bulgarialle, Kyprokselle ja muille jäsenvaltioille, jotka voivat olla vastaavan paineen kohteena. Neuvosto tunnustaa Turkin kasvaneen muuttoliikepaineen ja sen merkittävät toimet siirtolaisten ja pakolaisten auttamiseksi, mutta torjuu sen, että Turkki käyttää muuttoliikepainetta poliittisiin tarkoituksiin. Tämä tilanne EU:n ulkorajoilla ei ole hyväksyttävä. Neuvosto odottaa, että Turkki toimeenpanee EU:n ja Turkin välisen vuoden 2016 julkilausuman määräykset. EU ja jäsenvaltiot tulevat turvaamaan EU:n ulkorajat tehokkaasti. Laitonta maahantuloa ei sallita. Tässä suhteessa EU ja sen jäsenvaltiot toteuttavat kaikki tarvittavat toimet EU:n ja kansainvälisen oikeuden mukaisesti. Kaikki jäsenvaltiot, komissio ja EU:n virastot ovat valmiita vahvistamaan tukeaan paineen kohteena oleville alueille. Neuvosto toivottaa tervetulleeksi komission lisätuen Kreikalle. Oikeus- ja sisäasioiden neuvosto kokoontuu 13.3.2020 kehittääkseen edelleen EU:n vastausta Kreikan ilmaisemiin tarpeisiin.

Syyrian ja Turkin tilannetta käsitellään 6.3.2020 koolle kutsutussa ylimääräisessä ulkoasiainneuvostossa, jossa EU:n ulkoministereiden on tarkoitus antaa yhteinen julkilausuma.

EU:n ja Turkin välinen muuttoliikeyhteistyö pohjautuu maaliskuussa 2016 Turkin kanssa hyväksyttyyn julkilausumaan. EU:n ja Turkin välinen muuttoliikeyhteistyö on tähän mennessä toiminut ajoittaisista haasteista huolimatta verraten hyvin. Julkilausuman myötä muuttoliike Eurooppaan väheni merkittävästi. Turkki on eniten pakolaisia vastaanottaneita maita maailmassa. Turkissa on noin 4 miljoonaa pakolaista, joista noin 3,6 miljoonaa on syyrialaisia.

Suomi kannattaa muuttoliikekysymyksiin kokonaisvaltaista eurooppalaista lähestymistapaa. Tilapäisten tukitoimenpiteiden rinnalla on tärkeää työskennellä määrätietoisesti pysyvemmän ratkaisun löytämiseksi, jotta yhteiset järjestelmät toimivat sekä normaalin että korkean muuttoliikepaineen tilanteessa. Suomi pitää tärkeänä, että muuttoliiketilanteen kehittymistä seurataan EU:ssa jatkuvasti ajantasaisella tilannekuvalla ja ryhdytään viipymättä tilanteen

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Valtioneuvoston kanslia

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 23
00023 Valtioneuvosto

Snellmaninkatu 1 A
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

09 1602 2165
+358 9 1602 2165

kirjaamo@vnk.fi

edellyttämiin toimenpiteisiin. Muuttoliikepaineen kohteeksi joutuneita jäsenvaltioita, etenkin Kreikkaa, mutta myös Bulgariaa, on tuettava niiden tarpeiden mukaisesti räätälöidysti ja tehokkaasti. EU:n ulkorajojen suojelu kansainvälistä oikeutta, ihmisoikeuksia ja ihmisarvoa kunnioittaen on ensisijaisen tärkeää. Huolestuttava tilanne erityisesti Turkin ja Kreikan välisellä rajalla edellyttää Kreikan tukemista koko soveltuvalla laajalla EU:n keinovalikoimalla. EU-Turkki muuttoliikejulkilausuman 2016 asianmukainen toimeenpano tulee varmistaa. EU:n muuttoliiketyöskäytä Turkin kanssa tulee jatkaa yhdessä sovitulta pohjalta. Sovituista periaatteista poikkeavat Turkin toimet eivät ole hyväksyttäviä, eivätkä edistä yhteistyötä.